

Két angyalok tanakodott felettem

Egy fejezet *A Domaszewsky-dosszié* című regényből

11.

Dohányzik, és mégsem sárgák az ujjai.

Nem szenvedélyes dohányos.

Nem ezen múlik. Ahogy a cigarettát tartja, az a döntő. Ha mindig lefelé fordítja a végét, gyorsan elszíneződik a bőr.

Kissé régimódi: nem használ öngyújtót.

Legszívesebben tűzkövel csiholna szikrát, csak hogy meghosszabbítsa a szertartást.

Körütekintő fickó. Az ilyenek életkorát a legnehezebb kideríteni.

Mit gondolsz, milyen idős?

Hát, csörög már nagyon a gyufásdoboz.

Az övében ugyan hány szál van? Török módra harmincnyolc, vagy, mint nálunk, ötven?

Fejben ellobbantotta ama talján százszálasat is.

Mibe fogadnék, hogy a zsebében lapul egy öngyújtó. Nagy kombinátor az ipse. A legígéretesebb változat megjátszására tör, miközben a jóindulat és a hátsó szándékok kupacával takargatja.

Az is lehet, hogy három öngyújtója is van. Csak hogy ne kelljen a végére jutnia. Mindig két állomás között. Sehogy sem akarózik leszállnia. Sorok között olvas. Soha nem világos, soha nem határozott. Mintha sem vágyai, sem céljai nem lennének.

Nini, magában beszél.

A legjobb módszer, hogy kitérjen a szembesülés elől. Senki sem mondaná örülnék. Csupa naivitás és akkurátusság, s valójában atommáglyát indít be. Ezért nincs is körülötte más, csak por.

Labdát tart kezében, és el nem dobná, mert elméletben akár célba is találhat vele. Pótéleket él.

Hogy érted?

Hát úgy, hogy sohasem azt teszi, amit szeretne. Vendéglőben nem a kedvenc ételét rendeli. Kedvenc zakója örökké a szekrényben lóg. Tévedhetetlenül olyan nőkre gerjed be, akiknek a lelke rés az úrben. De a körmeit nem hanyagolja el. Minden héten levágja.

Kiborotvált, rendszeren megnyiratkozik. Semmit ne hagyjunk kiütközni, semmit ne nevezünk nevéen, engedjük, hogy oda lehessen érteni. A váltogatás ígézetében él, mindegy, hogy kávémarkákról vagy nőkről van szó. Idézetek mögé bújni. Egy ittfelejtett agyalágyult.

Nem, nem agyalágyult. Eszes, csak korlátolt.

Gondolod, hogy vegetáriánus? Magok, csírák...

Oly szívesen marcangolna húsokat, de pótélethez nem illenek vad jele-
netek. Minden okvetlenül csendes, kimért, mint a gyászszertartáson.

Figyeld, milyen borvirágos az orra. Gyanítom, pityizál. Túl késő most már, egyetlen állomás sincsen, ahol leszállhatna.

Így jár mindenki, aki nem hallgat anyukájára.

Nem, dehogy, azok járnak így, akik hallgatnak anyjukra, akik beépítik őt magukba, hogy gondolkodjon helyettük.

De miért tesznek ilyet?

Mert sajnálkoznak felette. Vagy talán mert legszívesebben megfojtot-
ták volna. Néha ezért is, azért is. Innen a zavar. Minél nagyobb a rend, an-
nál több a zavar.

Nem gondolod, hogy nem tud mihez kezdeni felesleges erejével?

Ő maga a feleslegesség. A feleslegességtől nem tudja, hogyan, mit, hol.
Sem pedig, hogy kivel.

Legfőképp ezt nem tudja. Begubózó típus.

Ő az a vak ember, aki azzal mentegetőzik, hogy hiszen nem tud átmen-
ni az útkereszteződésen mások segítsége nélkül.

Van, aki másban találja meg börtönőrt, más maga tanulja ki a börtön-
őrséget.

Talán több is van belőlük?

Az a bibi, hogy az ő őrizői egymást is őrzik. Az élet mint tömlőc. Igaz-
ság jókora udvarral. Nem érte be a falakkal, körül is árkolta magát, de füg-
gőhidat nem épített. Nála az örök sem léphetnek le.

Szereti itt a kiugrókat. Olyan, mintha kinn lenne, és valójában benn
van.

Vén létére ekkora ökör.

Hát még a pince! Noha arra, amit ő a pincében tart, a mosókonyha is elegendő. Vagy a kamra.

Nem mondanám. Elvetemültnek hat.

Afféle anyámasszony katonája. Anyukától ered minden, így aztán semmi esélye, hogy kiharcoljon valamit. Soha nem fog a saját lábára állni. Tévedésben él, akkor is, ha az utcákat járja, akkor is, ha szerelmesét öleli az ágyban. Mindig mások a hibásak, mert rosszul választott. Örökös félreértések, elégedetlenkedés, széthangoltság. Sehogyan sem megy a fejébe, hogy éppen az elégedetlenség a dolog nyitja. Ez a probléma nem oldható meg a technikai részletekkel, hanem belső irányváltással.

Nincsenek meg hozzá a bizonyosságok.

Bizonyosságok nincsenek. Elég a bizonyosság. A megérzéseket kell követni.

Hogy tehetné, ha tévedésben él? Egyedül az apró részletek fontosak neki, még hozzá a külsőlegesek. Fel nem foghatja, hogy nem az a lényeg, milyen az ebédlői teríték, vagy hogy tartanak-e otthon fahéjat. Apróságokban ismerszik meg minden nagyság. Minél kifogástalanabb, annál hevesebben tombol benne a káosz. Ez aztán az észbontó.

Apróságokhoz sem viszonyul józanul. Nincs meg benne a tisztánlátás ahhoz, hogy szándékaiban biztos legyen. Ha belegebed is, alá kell húznia az aláhúzást.

Folytonosan aláhúzog, aztán semmi. Micsoda zavarodottság jellemezheti egy ilyen ember minden lépését! Mindig orrol valamire, mindegy, hogy a porszívóra vagy a porra.

Ha mással nem boldogul, legalább a portól meg szeretne szabadulni. Jaj, de ostoba! Mintha a por nem a csillagokról származna.

Egyetlen iránytű az elégedetlenség. Nélküle mohák lennénk vagy békák. Márpedig nem az van megírva, hogy moháknak vagy békáknak kellenek lennünk. Szentül hiszi, hogy adva van az iránytűk iránytűje, van valamiféle eszményi végeredmény, és ha azt elérjük, minden idilli fényben tündököl, van olyan technikai eljárás, amellyel az életet visszamenőleg és előre is átrendezhetjük.

Nézete szerint örökös főpróba az élet, minden csak az előkészületeknél tart benne, és majd csak a bemutatón mutatkozik meg tökéletességében. Szegény feje, milyen nehéz is lehet neki! Állandóan rejtett jelentések, üzenetek után kutakodik.

Fel nem tenné soha a kérdést, ott a színen egyáltalán az ő élete folyik-e.

És az erős igény másvalaki iránt, merthogy az a másik mindent tud, legfőképpen mindent jobban tud nálánál.

Abban a hiszemben van, hogy valami nincs rendben a megfigyelőképességével, valami érthetetlenbe ütközik. És ezért folyvást másokat vizslat.

Mintha matryoska-babákból állna, melyeknek más-más darabja szólal meg belőle. Sehogyan sem adódik úgy, hogy mindegyik egyszerre szólalna meg. Nem is olyan bonyolult az élet, ha ismerjük az alapvető szükségleteket. Épp csak mindenekelőtt őszintének kell lennünk magunkkal. Ő olyan megoldást követ, hogy észrevétlenül kicsempészi magát a szorongató helyzetekből. És valójában soha sehova nem érkezik meg.

Nem azzal van gond, ami nem volt, hanem ami nem lehetséges.

Olyan ember benyomását kelti, aki képtelen választani. Azt hiszem, az a baja, hogy semmiképp nem tud mentesülni a büntudattól. Érted?

Nem. Nem értem.

Eleve tévedés minden.

Áldozat. Azt akarod mondani, hogy valójában nem is hibázhat, mert-hogy minden ügyis tévedés?

Így valahogy. Úgy vélem, egyszerűbb dolgokkal kellene foglalkoznia. Akár tetszik, akár nem. És ahhoz mérten kellene választania.

De hát ezt már az óvodában el szokás sajátítani.

Semmi értelme, ilyen bénának született. Akadémikusodónak.

Afféle rovogató írrok?

Igen. Ezért tartja a bedekkereket varázslatos olvasmányoknak.

Meg a telefonkönyveket.

Ha egyszer a postán dolgozik.

Dolgozzék akárhol, mindenhol előkerítene valamilyen használati utasítást. Ha mást nem, ellenjavallatokat böngészne olyan orvosságra, amire nincs is szüksége. Talán így vezeti le a feszültséget. Gondolj csak bele, hány talány lapul meg egy telefonkönyvben. Hát még a családfákban! Az a töméntelen sok név, ki kinek a rokona, ki kitől származik, ki kinek az ivadéka, ki kitől vált el. Efféle zsolozsmától még a fogfájás is elmúlik.

Mindent ésszel akar megismerni. A hitet is. Ezzel meggyűlik a baja. A hitet nem lehet ésszel felfogni. Hogyha hiszel, minden megnyílik. Természetesen sohasem egyszerre és örökre szólóan. Lépten-nyomon új választást adódik. Többfelé ágaznak el az útirányok. Ő megszüntetné a választás lehetőségét.

Még az ördöggel sem egyszer s mindenkorra szerződik az ember. Minden fordulónál újra az orrod alá tolják aláírásra.

Mire is pazarolta az életét? Mivel foglalatostkodott, és ami még fontosabb, mivel óhajtott foglalkozni?

Elszalasztott lehetőségek halmozója. Kihűlt szív, romlott lélek. Szerelmeskedni is azért szerelmeskedik, mert ilyesmit tenni egészséges, nem pedig mert valóban megkíván valakit.

Tartózkodó fajta, valahogy mindenkiből kivonja magát. Suta a környezettel. Maga lenne saját magának összes társa.

Betegesen féltékenynek látom.

Valóban?

A féltékenység mindig behelyettesítés. Örökös félsz, állandó számítás jellemzik. Semminek sem engedi át magát egészen. Ezért nincs számára mentség. Folyton körbe jár.

Rossz végtelenség.

Pontosan. Semminek sem járt a végére. Így aztán ezek a mesék idővel betegesekké válnak. Segítség ilyenkor nem jön kívülről, ezt mindenkinek saját magának kell megoldania. Semmi sem okoz nagyobb fájdalmat, mint az, amit megvontunk, noha megadni gondoltunk valakinek. Nem természetes ennyire görcsölni. Egyszerűen ez nem vezet semmire. Emiatt látom betegesen féltékenynek.

Ni csak, felemelt egy kavicsot.

Hogy emléket állítson, ahelyett, hogy élne. Még egy síremlék. Mindent, ami szép, nyomban bebalzsamozna.

Hogy ne használódjon el...

Úgy-úgy. Veszteség nélkül letudni az életet.

Tömlöcben sínylődik.

No persze: tömlöc ott belül, ő a tömlöcben.

Hogyhogy nem elégei meg? Lehetséges, hogy nem képes saját mértékéhez szabni az életet? Hogy középre álljon, és kivárja, amíg körülötte forog a világ.

Igen, csak ha nem kellene előtte elbocsátani az őrt állókat. Vagy legalább elérni, hogy ne találkozzanak össze.

Mennyi mindent őrizhet magában.

Mit ér?

Gondolod, reménytelen eset?

Nem gondolom, tudom.

De miért?

A szerepjátszás miatt. Mindenki előtt maszkot ölteni, senki előtt nem feltárulkozni. Mások szemétől távol őrizgetni saját egyediségét. Mert mi van akkor, ha az, aki vagyok, nem elégséges. És aztán a félelem.

Mitől fél?

Mindentől. Fél a döntésektől, a költségektől, a megfázástól. Fél, hogy elkésik, fél attól, hogy ki találják nevetni. Fél a kutyáktól.

A nőktől is fél?

A nőktől is.

Menjünk akkor, nem érdemes feltámasztani.

Elmentek. Szépen elszáncáztak, zajtalanul. Két angyal. Minek utána feltámasztásomon tanakodtak. Lehetséges vajon, hogy itt, ezen a helyen jártam majdnem negyven évvel ezelőtt? Aki nagyvárosban él, némelyik

utcájában sohasem fordul meg. Kisvárosban is megesik. Más utcák követ meg annyiszor koptatod, hogy árkot jársz beléjük. Pedig hát mindegyik utcába be kellene térni. Leereszkedni lépcsőiken. Mint ahogy Stephano Maravilla tette. Alzheimer végtelenjében egyedül a teaillat vezeti az embert. Ne haladj tova a közöknél. Kukkants be minden udvarba. Nézz meg minden homlokzatot. Ceruzával rajzold be a bejárt útvonalat a térképre. Ha ezt idejében megtettem volna, most semmi sem lephetne meg. Semmi. Mindenütt ott lehettem volna. És nem igaz, hogy nem mentem el a végső-kig. Ellenkezőleg, mindig is a lehetőségek véghatárát ostromoltam. A fiúk tévednek. Már fél kettő. Ideje elindulnom. Eduardo három előtt oda fog érni a Galijába. Én hát nyitott vagyok, szerelvények robognak bennem. Pályaudvar a pusztaságban. Örök vágyam volt mindent megjegyezni, megragadni a sejtelem fuvallatát, a pillanatot, amikor egy hang rezdülése vagy a cserje ágai közt a madárpittyegés bejelenti az átkerülést egy másik életbe. Tükörmemória. Nem egy, száz életet éltem. Az a két szárnyas lény ezt nem értheti. Legkönnyebb kifordítani a bélést. Mint amikor ronggyal leszeded a pókhálót. De a szobasarak ott marad. S a levegőből egy sóhajtásnyi, a nyugtalanság törmelékével. Pók módjára szövedéket szőni. Szálra szál, percre percre. Az élet alapanyag az álmokhoz. Függelékek tömkelegében élni meg a múltat, ahol már nincsenek többé felesleges jelenetek, kétes kihagyások, csapodár mellékszereplők, félrevezető nyomok. Beköltözni egy hasadékba. Tévelygéseknek utána eredni. Soha sincs későn. Ha valamiben hibáztam, hát abban, hogy gyáva voltam kicsikarni a változatot, amelyik az enyém. A helyes védekezés kiiktatja a hibát. És nem igaz, hogy magamnak tartottam meg mindenemet. Igenis hagyatkoztam volna másvalakire, de nem volt, aki elfogadja. Vagy mégis a következetesség vezet el másokhoz? Kívülről ez féltékenységnek látszik. Egy autista, aki a gyalogátkelőn sem tud átmenni. Odabenn a pokol pompája. Akartam a színpadot is, s akartam mindazt, amit a kulisszák eltakarnak. Egyszerre szerettem volna főpróbát és bemutatót tartani. Az lett a vagyonom, amit elszalasztottam. Kerülővel nyertem. Miféle falról beszélnek? A fal arra kell, hogy megvédelmezzon téged, csakhogy sohasem azok törik át, akik a legközelebb állnak a rejtezőhöz, hanem akik a legügyesebbek, valójában akiknek semmi érzékük tehozzád, ennél fogva rá se hederítenek, hogy ott a fal. Az ő szemükben nem is létezik. Gátlástalanok közönségessége. Hát ilyeneknek szolgáltatassam ki magamat? Mentem tovább, nem tágítottam. Van valahol valaki, aki csak az enyém. És aszerint is éltem, akár egyedül voltam, akár Marijával, Ninával, Ljubicával... Távollétéből épült az életem. A távollétben ölt alakot mozdíthatatlan jelenléte. A ráismerés gyakran csupán az elfásulás megnyilvánulása, tudatos öncsalás azért, hogy kis időre letegyem a terhet. Én még a tárgyakat is azzal az óhajjal rakosgattam ide-oda a lakás-

ban, hogy kedvére tegyek. A különös szokások, amelyeket felvettem, a bűnös szenvedélyek, amelyeknek engedtem, valójában mind az ő jövetelét hirdették. Tudom, hogy bármelyik pillanatban megjelenhet. Régóta tisztában vagyok az emlékeivel is. Hogyan is idéződik fel bennem olyasmi, ami nem volt? Más életeket élve mind a ketten azt az egyetlen életet éljük, ami a sajátunk. Nem kell hozzá ürügyet találnunk, hogy nyakunkba vegyük a világot. Semmiképp sem, Zdravko példájára, papírszalvétára rajzolgatni, milyen lesz fiunk lakása, emeletet húzni a nagypapa tejboltjára... Kilopakodni a hálósobából, mint valami odúból, és azután új fejezet, új függelék a trieszti hotelszobában. Hallgatólagos megállapodás, a haszonelvűség mámorító varázsa. Elvetni a választás bizonytalanságát. A Galijában még egy csaló vár rám, estére pedig Münchhausen báró kórusa. Kitérni, önkéntes száműzetésbe húzódni Alzheimer végtelenjében. Legyek az, aki bejárt minden utcát! Csak így érhetem el, hogy semmit ne mulasszak. Hol vagytok most, szárnyas lények? Mutassatok olyan embert, aki nem moha és nem béka, és mégis elégedetten teszi a lábát az utolsó lépcsőfokra. Nem odázom el, nem is félek. Az őrhelyek üresek. Nincs itt apám, anyám sincs itt. Csak csupa jég és a borostyán villódzása. Szőlőfürtök bogyoiba cseppentett fény a ház tornácán Tarnów tartományban. Igen, azt állítottam, nincs több, nincs tovább. Csak befejezetlen történetek sétaútjai, ennyi a létezés. Mindig szenvedélyek görcsében, az ihlet túltelítettségében. A város áporodott teste, rozoga Fiat köröz, mint egy szentjánosbogár. Parfümilla az üres járműben. Autóülésen feledett holmik. Elvett találkozások szakadékaik átfektetett pallók. Nyugodt vagyok, ráérek várni. Mindent megélttem, ami történhetett velem. A feltételeesség szépsége. Egy nyitott ablak leltára. Elpárolog a rosszkedv egy ismeretlen nő lépteitől, aki a négyszög egyik feléből átmegy a másikba. Az üres délelőttől pozitív egyenleget hagy maga után. A két fura szerzet pedig nem bánta volna, ha kiárusítójává tesz meg saját életemnek. Soha be nem látnák, milyen nagyszerű elveszni, szerteszóratni, és végezetül hősiezen visszavonulni. Ne alkudj a múltra. Senki se tudja, mi lett volna, ha másképp történhetett volna. Ha másképp történt volna. Olyasminek a minősítése, ami ugyanúgy adottság, mint a szemünk színe, nem változhat alkalomról alkalomra. És még ha így is lenne, még ha alakulhatott volna másképpen is, jobban, szerencsésebben – semmi értelme gyaláznunk magunkat és az életünket. Hallja hát mindenki: én vagyok ez. Mert valóban ez vagyok én. Minden sutasággal, minden melléfogással, minden üresjáratommal együtt vagyok én – én. Tékoztam, mert volt mit. Nem kíméltem magamat, mert semmiben sem vezérelt az érdek. Mindig is tisztában voltam vele, hogy eljön az a pillanat az öregségben, amikor áthatja az embert annak az egyszerű igazságnak a belátása, hogy az élet nem összeadás, hanem kivonás. Széttűztam minden

olyan esélyt, ami által sértetlenül úszhattam volna meg. A világot mindig az álommal mértem. Nincs az a zálogház, amely a letétre kamatozna. Vónatok, várótermek, peronok, szállodák, semmi más. Soha nem leszek olyan vén, hogy ne álmodnék. Milyen zavarodottnak hatott Zdravko, miközben Sandra címét feljegyeztem. És aztán a felemelkedő sorompó, ahogy kiejti: „London szélén találod meg.” A délelőtti repülőjáratral oda utazom. Panzió Kensington délnyugati csücskében. Teázókészlet, vetett fekhely, üres ruhásszekrény. Fenntartott nap a dátum megjelölése nélkül. Sandránál a szőnyegen: aszimmetrikus tónus vagy csak szövési hiba? Pescolival kezdeni. Nevetéssel elsimítani a ráncokat az arcán, azután kezébe adni az elmaradt küldeményeket. A Kupelvizser-palotában gyógyszerterápiát nyitottak. A Puntán, ahol benne még cukrászda rémlik fel, és ahol Ivet, pontosan ott, évtizedeken át szabóműhelyt tudott, most fodrászüzlet működik. Az áruház sincsen meg, emeletén a puha perzsaszőnyegekkel, földszintjén az illatszerüzlettel, ahol grammra mérték ki a kölnit. Nincs meg a kereskedés, amelyben a Singer varrógép kicsinyített mása állt. A halál ipara tömi a Monte Girót. Egész idő alatt szorosan magához ölelve tartani. Nem engedni meg, hogy a vallomások eltávolítsák őket, hogy a kijáró napok siralmas maradéka kiszolgált hivatalnokok könyvelési tételévé silányuljon. Semmi sem zárult le. Ez még mindig csak a vázlat. Koordináta-rendszerbe nem préselt szögletek. Az ablak, a szekrény, a kiugró erkély helyrajza. Különösen a pince. És a raktárépületek Valelungán. Két torony meg a veszélyesen hintázó híd. Az eredeti nincs meg, nem lehet tehát hibázni. Vajon azt fogja-e mondani egyszer valaki: itt haladt el, ezen az úton, megtorpant a Parrucchieria Baldoni fodrászüzletnél, a sarki trafik felé pillantott, és a Monte Zar hajlatában elenyészett. Micsoda lenyűgöző építmény keletkezne abból, ha beleírnánk a világ dobozába az összes utat, amit bejártam. S azután a számlálhatatlan falakat felékesíteni mindazoknak az arcképével, akiket ismertem, s mindazokéval, akikkel futólag egy pillantást váltottam az utcán, vonaton, mozik előcsarnokában. E labirintus valamelyik pontján találatna hely a Matersburgban látott csavargónak is, az ismerősöknek, akik az előző nap reggelén a kikötőben összeverődve társalogtak, a Rivijera portáján tenyésző hosszú hajúnak, Matilda Vodosek, jobban mondva Pitoni arcmásának, mindegy is. Minden halál lerombol egy ilyen építményt, amely vázlatok és előtanulmányok nélkül, vágyművektől és szándékoktól függetlenül évtizedeken át terebélyesedik. Terven felüli a mai növekménye is, melyet a Medulini és a Sisani út keretez, a séta a Gregovicán, a Marija-villa emeletének mustrálása, amely afféle vízjel gyanánt őrzi a Vodosek nővérek lépteinek mantráját, valamint Vodosek mámanak küldött páros képük árnyékát. Mirela és Matilda. Kilépni önma-gunkból, egy pillanatra legalább, kikeveredni az útvesztőből a nézőpont-

váltás elszánt mozdulatával. A menekülés alagútja. Szürkületkor Paul Kupelvizer szertartásosan cigarettára gyújt. Mindenki, aki emlékezik még valakire az ismerősei közül, régóta halott már. Amivé lenni akartam, az is vagyok. Megmagyarázhatatlan minden, mert sem oka, sem következménye. Nem lehet mindent a szürkeállomány, az árgus szemek, a csalóka szímat szerinti köntösben láttatni. El a bécsi álomfejtő módszereivel. Ősképek a nevelési traumáktól függetlenül léteznek. Végül az marad meg, ami soha nem is létezett, egy másik lény árnyéka bennünk, a barack íze, az elenyészés bűbája. Az érzékek kiiktatódása, ami módot adna a valóknál ősbibb szorongás megfejtésére. Az érintés, a tekintet, az ízelelés, a hallás kevés hozzá. Mindig túl kevés az, amire általuk jutunk. Minden egybeesés csökevényes jel, foszlánya a titoknak Akhillész pajzsának peremén. Az áruházbeli perzsaszőnyegek nehéz szaga. És most a Galijába, sietve. Vár rám ott még valaki, aki ismerte az utat. Estére bankett. A Monte Giro majdani lakói... Ki kell állni a gyászszertartást. Mi marad végül? Halacsák nyomán a víz fodrozódása a Valkana öbleiben, ahol gyermekfővel hosszú nyári alkonyatokon pecáztam. Állóképei az unalomnak. Helyi járatú vasutak vágányainak hálózatában felszippantódní névtelen állomásokon, ahol az idő majdhogynem áll, s ahol egyetlen délutánon összeépíthető mindaz, amit csalóka szándékok göngyölegében hurcol az ember. E világnak talán minden szépsége belesűrűsödik a vigasztalan órákba. El minden titkos tárral, amelyekben el nem számolt, régóta elhasznált élet lapul. A Tito 99-es számú objektumából kivezető vészkijárat. Szarvasok és őzek apa faragványain. A falak anatómiai hibákat rejtenek. Stevan háza: a 2-es számú Marijvilla. A valelungai raktárépületek, Domaszewsky hátrahagyott nyomai. Illemhely a kikötőben. Római patrícusok nevei a harangtorony gránitjába vésve. Zdravko firkája a vendéglői papírszalvétán, a nagypapa házára felhúzott emelet. Elnyúlni végül még egy függelékben. Sandra Pesek, Westwick Gardens 35., South-West Kensington, London. Az utolsó toldalék, amely talán az építménynek a legközepe. Székváros a határ szélén. A szimmetria kudarca.